

POD KRAKOVEM.

První srážky našich hochů za Dunajcem jsou předzvěstí veliké bitvy, která se pod Krakovem chystá a která je jen částí ohromného sražení na východní frontě, jež začalo vlastně už 10. listopadu 1914. Němci poznávše strašné nebezpečí »parního válce«, jak se nazývá velká ofensiva velkoknížete Nikolaje Nikolajeviče na celé frontě od Toruně až ke Karpatům, snaží se ze všech sil - vyhovůjce i úzkostlivému naléhání nejvyššího velení rakouského - přivodit rychlé a vítězné rozhodnutí na východní frontě. 1. listopadu se stal nejvyšším velitelem na východě generál Hindenburg, a Němci útokem Mackensenovým nad Vislou 11. listopadu zahajují velký plán obklíčit ruskou armádu v oblouku řeky Visly a úplně ji zničit. Po deseti dnech bitvy se zdá, že úplnými vítězi v tomto sražení budou Rusové. Podarilo se jim u Lodže se všech stran obklíčit část útočící německé armády, které hrozí kapitulace. Ale v poslední chvíli ruská armáda Rennenkamptova propustila svým kruhem v noci s 23. na 24. listopadu sevřené Němce na sever, ba dala si zajmouti 10.000 lidí... Po příchodu posíl ze západní fronty. Němci donutí 6. prosince Rusy vyklidit Lodž a současně komplikuje se ruské pozívení pod Krakovem.

Nástup Rusů na západ od Dunajce, jehož se Česká družina účastní poprvé svými srážkami 19. listopadu, pokračoval zatím tímž rychlým spádem, jakým Rusové hnali rakouské armády od Sanu na Dunajec. Tak 21. listopadu 2. rota konala ještě rozvědky na známých místech Rudy-Přiborov a v 7 hodin večer téhož dne hájila výšiny 194 mezi Bořetínem a Přiborovem proti útokům, jež podnikal nepřítel od vesnice Rysie (severně od Rud), ale 23. listopadu byla s předvojem 44. pěší divise již na sever od řeky Visly a bojuje s Rakušany mezi říčkou Nidzicí a Vislou na pásmu vesnic Kyjany-Rachvalovice-Košice a dále na západ u Kačkovic, Jankovic a Zyslavic. Rozvědkami poručíka Petříka a podporučíka Čečka bylo zjištěno, že nepřítel se

zastavil na výšinách mezi Lapšovem a Košicemi, jež chrání silami ne více pluku, a na výšinách na západ od Jankovic že má připraveny zákopy. Posice nepřítelovy zjištěny rozvědkami tak spolehlivě, že ruské dělostřelectvo přesnou palbou výšiny ovládlo, a nepřítel se dal znovu na útek, pronásledován ruskou pěchotou.

Druhá rota České družiny je v čele 11. arm. sboru s Rusy na neméně rychlém postupu. První půlrota druhé roty u 11. divise, jejímž předvojem je 44. Kamčatský pluk. 20. listopadu na rozkaz velitele pluku podporučík Klecanda podniká se 7 dobrovolníky výzvědy ještě nedaleko Zakličina na výšině 408 a u vsi Ćrabna, ale 23. listopadu na zvláštní rozkaz náčelníka štábu 11. divise též důstojník s dobrovolníky Viřáčkem a Matulou zkoumá již přechody přes řeku Rábu, počínaje od Cerekve na sever až k Visle. 28. listopadu rozvědky 2. roty, spolu s ruskými vojiny 128. Starosokojského pluku, dobrovolně se k Čechům přihlásivšími, zjišťuje nepřátelská opevnění ve vzdálenosti 1½ versty od Vieličky a dobrovolník Papoušek je 30. listopadu poslán z Niepolomic (20 km na východ od Krakova), kde je už rozložen štáb 11. divise, aby v přestrojení se vydal na »tajnou« rozvědku krakovských pevností.

26. listopadu byla uvedena na bojiště pod Krakovem také třetí rota České družiny. Velí jí poručík Ivšín, který s druhou půlrotou, ve které je mladším důstojníkem podporučík Ducháček, odchází k 5. pěší divisi, zatím co první půlrota pod vedením praporčíka Danilevského (Rus) a praporčíka Husáka je odeslána do Lipnice Murované (na silnici Tarnov-Krakov, u říčky Užvice) v pravomoc 42. divise. Rota přichází na frontu ve chvíli, kdy 9. armádní sbor ruský dobyl nad Rakušany u Bochní nového vítězství a obě divise jeho pronásledují nepřítel.

U 5. divise podporučík Ducháček s 3. četou byl přidělen k 20. Galicému pluku. Druhého dne po svém

příchodu k pluku — 27. listopadu — byl plukovníkem Romanovským, velitelem Galického pluku, v 9 hodin ráno poslán, aby se svou četou ob-
sádlil u vsi Ksiažnice přechody přes řeku Rábu. Sotva se přiblížil se svými hochy k řece, byl napaden Rakušany, ale v prvním svém bojovém křestu, dobrovolníci třetí roty nezůstali v hrdinnosti ničím za hochy první. V bitce, do které zasáhlo ruské dělostřelectvo, nepřítel poražen na hlavu a kromě velkého počtu mrtvých Rakušané ztrácejí 39 zajatců, jež 3. četa spolu s 2 ukořistěnými koni vítězně vede ke štábu 5. divise. Zjištěno, že zde proti Rusům bojují zeměbrannecké pluky 2. a 5., 30. pěší pluk a 11. prapor tyrolských myslivců. Za skvělé splnění úlohy podporučík Ducháček je navržen k vyznamenání řádem sv. Anny a velitelství 5. pěší divise vydává v Niegoviči, 29. listopadu, pod číslem 78. tento rozkaz:

»Za vynikající rozvědku, provedenou 27. listopadu četou České družiny z půlroty, přidělené k svěšené mi divisi a ukončenou tím, že nepřítel byl zahnán do řeky Ráby a 39 vojáků bylo vzato do zajetí, udělují se: kříž sv. Jiří 4. stupně četáři Josefu

Prýmkovi; medaile sv. Jiří 4. stupně s nápisem »za chrabrost« desátníku Gorději Bondarovi a dobrovolníkům: Josefu Brázdovi, Teodoru Vignerovi, Čeňku Domáškoví, Mikuláši Kozákoví, Josefu Ryšákoví, Václavu Mansfeldovi, Mikuláši Sajanskovi, Josefu Dostálovi, Oldřichu Jirouškoví a Vsevolodu Kolomackému.

Blahopřeji vynikajícím rozvědkům k tomuto vysokému vyznamenání a ze srdce děkují za chrabrou službu.

Velitel divise:
generál-poručík Parčevský.

Náčelník štábu:
plukovník Firsov.«

Velitel 5. divise s tímto vyznamenáním se nespokojil. V Ľdově (30 verst na jihovýchod od Krakova) uspořádána u 19. Kostromského pluku vojenská slavnost, při níž velitel divise osobně děkoval vyznamenaným dobrovolníkům. V slavnostním pochodu četa československých dobrovolníků šla v čele ruského pluku, jako oddíl, který je příkladem hrdinosti a vojenské odvahy.

4. četa třetí roty pod velením praporčíka Husáka je od 29. listopadu

v předním voji 42. divise — u 166. Rovenského pluku — a koná výzvědy jižně Vieličky na pravém břehu Ráby u Poznachovic a Višniova. Zde na výšinách 419 a 396 má 1. prosince zdařilou bitku s tyrolskými myslivci a 5 myslivců bere do zajetí, sama ztrát nemajíc.

Zatím co už na jihu počíná veliká bitva, kde Rakušané úfokem od Krakpat do levého boku ruských armád operujících pod Krakovem, snaží se osvobodití Krakov od hrozícího nebezpečí, českoslovenští dobrovolníci pronikají odvážně až k samému Krakovu, majíce nepřítelů téměř už ve svých zádech.

Je to zase 3. četa 3. roty, která 3. prosince poslána na výzvědky ke vsi Kožmici na levém břehu Ráby, proniká až k Ochojnu, ležícímu jen 12 km na jih od Krakova a zjišťuje zde silná nepřátelská opevnění, krytá drátěnými překážkami a ochráněná těžkou dělostřelbou. Praporčík Danilevský odchází s druhou čelou púloty ihned po tomto zjištění na pravé křídlo 5. divise, aby vyšetřil, jsou-li posice nepřítelovy posunuty na linii krakovských fortů a jaké síly zde nepřítel má.

A příštího dne — 4. prosince — přichází konečně na frontu pod Krakovem i púlotu 4. roty České družiny, aby vystřídala púlotu 2. roty u 11. divise. Je to druhá púlotu. 3. četa velí praporčík Igor Vilímek a je přidělen k 42. Jakutskému pluku, 4. četa pod velením praporčíka Křížanovského (Rusa) je přidělena k 44. Ochotskému pluku. Oba tyto pluky bojují u Vieličky.

Téhož dne důstojník pro zvláštní určení ve štábu České družiny, poručík Uspenský, jeden z těch ruských důstojníků kteří se stali nadšenými a oddanými přáteli a bratry československých dobrovolníků, dostává od velitele České družiny tento rozkaz:

»Přikazuji Vám, abyste 5. prosince v 8 hodin ráno vyhledal v městečku Vieličce plukovníka Duchonina a hlásil mu, že dva dobrovolníci České družiny, posláni jako odborníci, aby provedli kartografické práce nepřátelské posice, jsou s Vámi ve Vieličce. Kromě toho dostanete spolu s podporučíkem Peříkem od plukovníka Duchonina úkol, který provedete se zvlášť vybraným oddílem